

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kisházi János ügyvéd által képviselt felperesnek a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Mischinger Ádám ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés létre nem jöttének és érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Balassagyarmati Törvényszék 2017. szeptember 5. napján meghozott 15.P.20.929/2016/19. számú ítélete ellen a felperes részéről 20. és Pf.5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperes által az államnak fizetendő kereseti illeték összege helyesen 78.000 (hetvennyolcezer) forint.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.160 (tízezer-százhatvan) forint másodfokú perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 28.200 (huszonnyolcezer-kétszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A 2009. december 28-án kötött szerződés alapján a ... Zrt. gépjármű vásárlásához 1.300.000 forint, euróban nyilvántartott kölcsönt nyújtott a felperesnek.

A felperes 2014. szeptember 15-én a Ptk. 200. § (2) bekezdése, 217. § (1) bekezdése és 239/A. §-a, a Hpt. 210. § (1) bekezdése és 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján a ... Zrt-vel kötött szerződése létre nem jöttének, illetve semmisségének a megállapítása iránt indított pert az alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság a peres eljárást hivatalból felfüggesztette a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 16. §-ában említett külön törvényben meghatározott intézkedésig, legkésőbb 2015. december 31-ig. Az alperes 2015. október 5-én bejelentette, hogy elszámoló levelét a felperes átvette, ellene határidőben panasszal nem élt, ezért az elszámolás a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 38. § (6) bekezdése értelmében felülvizsgálnak minősül.

Az elsőfokú bíróság felhívta a felperest, hogy a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésének és 37/A. § (1) bekezdésének megfelelően pontosítsa keresetét, majd végzésével a DH2 törvény 39. §-a alapján a pert megszüntette. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A felperes végleges keresete szerint elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés a Ptk. 205. § (1)-(2) bekezdése szerint nem jött létre. Ennek jogkövetkezményeként jogalap nélküli gazdagodás jogcímén az alperes kötelezését kérte 352.855 forint és járulékai megfizetésére. Állította, hogy a szerződés a Hpt. hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza a fizetendő kamatot. A kamatban való megállapodás a fogyasztói szerződésnek lényeges tartalmi eleme, ennek meghatározása nélkül a szerződés nem jött létre.

Másodlagos kereseti kérelme annak megállapítására irányult, hogy a kölcsönszerződés a Ptk. 217. § (1) bekezdése és 218. § (1) bekezdése alapján alaki okból érvénytelen, mert annak egyik lényeges tartalmi elemét a főszolgáltatás körébe tartozó ügyleti kamat mértékét nem foglalták írásba.

Harmadlagosan annak megállapítását kérte, hogy a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelenek a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya miatt. Kérte, hogy a bíróság a kölcsönszerződést a határozat meghozataláig nyilvánítsa hatályossá és kötelezze az alperest 167.209 forint megfizetésére. Kérte a peres eljárás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő döntéshozatali eljárások befejezéséig.

Az alperes a választottbíróági kikötésre tekintettel a per megszüntetését, érdemben a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a szerződés létrejött és érvényes. A kölcsönszerződés tartalmazza az ügyleti kamat mértékét, arra a szerződő felek megállapodása kiterjedt. A kölcsönt a felperes részére folyósították, aki azt gépjármű megvásárlására fordította és törlesztését megkezdte. A szerződést írásba foglalták, a felek írásban az ügyleti kamat mértékében is megállapodtak. A Hpt. 210. § (1)-(2) bekezdésében foglaltak esetleges megsértéséhez a törvény nem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés VI. pontja és az ÁSZF III/12. és 20. pontjai egyértelműen meghatározzák a deviza alapú elszámolás mibenlétét, továbbá a felperes teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatot írt alá, amely kifejezetten tartalmazza a deviza alapú finanszírozás kockázatait. Állította, hogy a szerződéskötés időpontjához képest a szerződés létre nem jöttéből, valamint a Ptk. 237. § (2) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény alkalmazása iránti kötelmi igény elévült.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest az alperes javára 22.406 forint perköltség, az állam javára pedig 21.171 forint illeték megfizetésére kötelezte.

Ítéletében rögzítette a felperes és az alperesi jogelőd között 2009. december 28-án létrejött szerződésnek a finanszírozás devizanemére vonatkozó pontjait és a felperes által a szerződéskötés napján aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat lényeges tartalmát.

Indokolása szerint a szerződési blankettába foglalt választottbíróági kikötést a felek bizonyítottan egyedileg nem tárgyalták meg. Ezért nem adott helyt az alperes permegszüntetés iránti kérelmének, és a keresetet érdemben tárgyalta. Kifejtette: a szerződéses jogviszony a peres felek között változatlanul fennáll, ezért az alperes elévülési kifogása is alaptalan volt. Álláspontja szerint a szerződés létrejött. A felperes hivatkozásával ellentétben ugyanis a kölcsönszerződés egyedi részének III. pontja tartalmazta az induló kamatláb százalékos mértékét (12,93%). A felperes pedig a kölcsönt felvette, felhasználta és annak visszafizetését a szerződésnek megfelelően megkezdte. A kamat százalékos mértékének feltüntetésére figyelemmel a másodlagos kereseti kérelmet is alaptalannak találta. Megállapította, hogy a felperes a szerződéskötést megelőzően, illetve azzal egy időben kockázatfeltáró nyilatkozatot írt alá, amely tartalmazta a devizakölcsön fogalmát, annak költségeit, kockázatait, kitért a vételi- és eladási ár különbözetére, a törlesztőrészletek mértékének változására, valamint a teljes hiteldíjmutatóra is. A tájékoztatásban az alperes kifejezetten felhívta a felperes figyelmét arra, hogy a havi törlesztőrészletek a forintkölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változnak és az ügyfél számára kedvezőtlen változást a forint gyengülése, valamint a

devizakamatok változása okozhatja. Utalt arra, hogy a kölcsönszerződés egyedi részének VI. pontja, valamint az ÁSZF 19. és 20. pontjai alapján egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érthetőnek és világosnak kellett lennie annak, hogy az árfolyam folyamatosan változhat és ez kockázatot hordoz magában. A kockázatteltérő nyilatkozat és a szerződés korlátozó rendelkezést nem tartalmazott, így a felperes számára nyilvánvalónak kellett legyen az is, hogy kockázatt vállalásának nincs felső határa. Az alperes a szerződéskötés során világos és érthető módon, részletesen tájékoztatta a felperest a devizában nyilvántartott kölcsön sajátosságairól, az árfolyamváltozás mibenlétéről, annak a törlesztőrészekre és tartozásra gyakorolt hatásáról. Mindezekre figyelemmel a felperes harmadlagos kereseti kérelmét sem találta megalapozottnak. A megjelölt szerződési feltételek tisztességtelenségének hiányában a tárgyalás felfüggesztését sem látta indokoltnak, figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő eljárások alapvetően az alkalmazandó jogkövetkezményekkel állnak összefüggésben.

Az elsőfokú ítélettel szemben, annak kereseti kérelme szerinti megváltoztatása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést, majd fellebbezését pontosította és csak a harmadlagos kereseti kérelme alapján kérte az ítélet megváltoztatását.

Fellebbezésében fenntartotta, hogy a perbeli fogyasztási kölcsönszerződés euró alapú feltétele tisztességtelenség folytán érvénytelen a Hpt. 203. § (1), (6), (7) bekezdése, a Ptk. 200. § (2) bekezdése, 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján. Hivatkozott az EUB

C-126/17. számú határozat 1. pontjában kifejtettekre. Álláspontja szerint alperes árfolyamkockázatról adott tájékoztatása nem felelt meg a Kúria 6/2013., 2/2014. PJE határozatában, valamint a EUB C-26/13. ítéletében kifejtetteknek. Hivatkozott az EUB C-186/16. számú ítéletben kifejtettekre. Állította, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelménye a nyelvtani érthetőségen túl tartalmi érthetőséget is jelent. A szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során figyelemmel kell lenni minden olyan körülményre, amelyről a fogyasztóval szerződő félnek a szerződés megkötésekor tudomása lehetett, és amelyek a szerződés későbbi teljesítésére kihatottak. Hivatkozott a Ptk. 205/C. §-ára is. Továbbra is fenntartotta a C-51/17. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmét.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság határozata az anyagi és eljárási szabályoknak megfelel. A kockázatteltérő nyilatkozat tartalma a jogszabályoknak megfelelt, az egyébként nem a szerződés részét képező általános feltétel, ezért a Ptk. 205/C. §-ának alkalmazása fel sem merülhet. A tárgyalás felfüggesztésének célszerűségi szempontok miatt nincs helye, az EUB megjelölt előzetes döntéshozatali eljárásának eredménye pedig jelen perben nem releváns.

A felperes vagylagos kereseti kérelmei látszólagos keresethalmazatot alkottak, ami az egyes kereseti kérelmek önálló elbírálását kizárta. Ezért annak ellenére, hogy a felperes fellebbezésében kizárólag a harmadlagos kereseti kérelme teljesítését kérte, az ítéletnek nem volt első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdése]. A fellebbezés Pp. 253. § (3) bekezdése szerinti korlátaira tekintettel ugyanakkor az Ítéltáblának kizárólag a harmadlagos kereseti kérelem megalapozottságáról kellett állást foglalnia.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az Ítélet tábla az abból levont jogi következtetéseivel és döntésével is egyetértett.

A Ptk. 209. § (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek.

A Kúria a 6/2013. Polgári jogegységi határozatában kifejtette, hogy a deviza alapú hitel-, kölcsön- és pénzügyi lízingszerződések egyik sajátossága az, hogy az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait: a forint gyengülése az adós fizetési terhének növekedését, erősödése pedig a csökkenését eredményezi.

A 2/2014. Polgári jogegységi határozatban a Kúria kimondta: a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége fő szabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (a továbbiakban: fogyasztó) számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen.

A szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. § (4) bekezdése úgy rendelkezett, hogy fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő, devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A (5) bekezdés a) pontja szerint a (4) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontja értelmében a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján az árfolyamváltozás kockázatával kapcsolatosan terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kellett terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére.

Az EUB C-186/16. számú ítéletében kifejtettek szerint nem tekinthető tisztességtelennek a szerződés elsődleges tárgyát meghatározó szerződési feltétel, ha azt világosan és érthetően fogalmazták meg. A tájékoztatás akkor tekinthető megfelelőnek, ha nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthető. A fogyasztó a tájékoztatás alapján fel tudja mérni a kockázat szerződésben vállalt pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is.

A felperes 2017. február 21-én megtartott tárgyaláson elismerte, hogy a 7/A/1. alatt csatolt kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta. Azt az állítását, hogy a nyilatkozat aláírására a szerződéskötését követően került sor, bizonyítani nem tudta. Az elsőfokú bíróság a szerződés egyedi és általános rendelkezéseinek, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozatnak a tartalma alapján helyesen állapította meg, hogy az alperesi jogelőd tájékoztatásában kifejezetten arra is felhívta a felperes figyelmét, hogy a forint gyengülése a törlesztőrészletek összegének növekedését vonja magával. A

tájékoztatás alapján a felperes alappal nem gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, illetve hogy az árfolyamváltozás kockázata őt csak korlátozott mértékben terheli. Ennek alapján pedig fel tudta mérni, hogy mik lehetnek az árfolyamváltozás kockázatának a szerződésben vállalt pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményei.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás a jogszabálynak megfelelt, ezért a szerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító feltételei nem minősülhetnek tisztességtelennek.

Az Ítélet tábla a per tárgyalásának az EUB előtt C-51/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásra való felfüggesztésére nem látott indokot. Annak az eljárásnak ugyanis az a tárgya, hogy vizsgálható-e egyáltalán a fogyasztói kölcsönszerződésekben az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító szerződési feltételek tisztességtelensége. Az előbbiekben kifejtettek szerint ugyanakkor ebben a perben a tisztességtelenség bizonyosan nem áll fenn, ezért a per eldöntése szempontjából az előzetes döntéshozatali eljárás eredményének nincs jelentősége.

Az Itv. 39. § (1) bekezdése és 41. § (2) bekezdése alapján a fizetendő kereseti illeték összegét arra figyelemmel kellett meghatározni, hogy a felperes elsődleges kereseti kérelme eredetileg a kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítására irányult. Az Ítélet tábla ezért a kereseti illetékre vonatkozó rendelkezésének pontosítása mellett a kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - annak helyes indokai folytán a Pp. 254. § (3) bekezdésére utalással - helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperest az Ítélet tábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltsége és a 6/1986. (VI. 26) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a le nem rótt fellebbezési illeték megtérítésére kötelezte.

Budapest, 2018. március 27.

Világhy né dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s. k.
s. k.
előadó bíró

dr. Lente Sándor
bíró